

TEDENSKESLIK

PRILOGA

DOMOVINI

Leto VI.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1930.

16. štev.

Veselo Veliko noč!

Smrt in vstajenje

Požar je upepelil na cvetno nedeljo vas Zaluko v Beli Krajini. Pogorelo je 123 poslopij.

Zadnji ostanek poprej ponosnega kmečkega doma

Vsa Bela Krajina je pod dojmom strašne požarne katastrofe, ki je na cvetno nedeljo upepelila vas Zaluko, eno najlepših in najbogatejših belokranjskih naselij. Zalučani slove daleč naokrog kot zelo marljivi in napredni poljedelci, a mnogi izmed njih so si s trudopolnim delom v Ameriki prihranili toliko, da so si po povratku v domovino ustvarili lepe domačije. Njihovi domovi sicer niso razkošni, marveč solidne in skromne belokranjske hiše, večinoma zgrajene iz lesa in krite s slamo. Šele v zadnjih letih so si nekateri pozidali nove hiše. Vas ima, ali je vsaj imela 67 hišnih števil, ter okrog 300 prebivalcev. Vsi se bavijo zgolj s poljedelstvom in živinorejo ter so tako popolnoma navezani na to, kar pridelajo doma. Zato je skoraj ni hiše, ki bi ne prištevila med svoje kakoga »Amerikanca«.

Mirno dasi skromno je bilo njihovo življenje vse do nedelje, ko jih je zadela strašna nesreča, ki jim je na mah uničila vse lepe nade in načrte.

Na cvetno nedeljo popoldne se je skoraj vsa vas Zaluka odpravila v tričetrt ure oddaljeno farno cerkev v Zakanje. Okoli pol 12. ure je zadonel klic: »Zaluka gori!« Vse je drlo v Zaluko, med prvimi Zalučani. Toda predno so prihiteli do svojih domačij, je ogenj že opravil svoje grozno dejanje...

Ogenj je najprej izbruhnil pri posestniku Juriju Belaniču-Radmanu, ki je imel svojo lično leseno hišo z gospodarskim poslopjem nekako sredi vasi. Razen gospodarja in petletne hčerke so vsi domači odšli k maši. Gospodar je pripravil kosilo. V peči je kuhal meso in lonec zelja. Okrog pol 12. je pristavil na odprtem ognjišču ponvo z mastjo, da bi napravil prižganje. Ko je prillil mrzle vode, je mast puhnila iz ponvice. Ognjeni zubelj je šinil proti lesenemu stropu, ki so ga baš prejšnji dan očistili saj. Skozi špranje je plamen dosegel slamnati krov, ki se je takoj vnel.

Predno se je gospodar prav zavedel, kaj se je zgodilo, je bila že vsa streha v plamenih. Ves zmeden v prvem hipu ni vedel, kaj bi počel. Zbežal je najprej v hlev in odvezal živino. Na otroka je čisto pozabil. Z vodo je sicer skušal gasiti,

toda bilo je vse zaman. Ogenj se je z bliskovito naglico razširil na kozolec, kašto in hlev in v par minutah je bila vsa domačija v katastrofalnem plamenu.

Morda bi se bil ogenj kljub bližini sosednih hiš le ne razširil tako naglo in bi ne prišlo do tako strašne katastrofe, če bi ne bilo vetra. Toda potegnil je veter iz zapada in zanesel ogenj na skrajni konec raztegnjene vasi. In kmalu se je veter spremenil in zapihal je jug. To je postalo usodepolno. Kakor ognjena poplava se je začel sedaj širiti ogenj od strehe do strehe proti severu in predno je poteklo četrto ure, je bilo nad sto poslopij v ognju.

Poleg domačih gasilcev, ki so skušali z malo ročno brizgalnico gasiti, je prihitelo na pomoč še deset drugih gasilnih društev iz okoliških občin ter gasilno društvo iz Metlike s svojo novo motor-

ljali skoro en kilometer dolg vod iz Kolpe k motorni brizgalni metliških gasilcev, ki so šele nato lahko odločilno posegli v reševalno akcijo. Njihovemu naporu je tudi v glavnem pripisovati, da ni zgorela prav vsa vas. Kakih deset gasilcev je dobilo pri reševanju hude opekline.

Le z največjo požrtvovalnostjo je gasilec s pomočjo domačinov uspelo, da so rešili na skrajnem severnem in na najzapadnejšem koncu vasi, kjer je nekaj poslopij zidanih, vsega okrog 20 stavb. Vse drugo je pogorelo do tal. Zgorele so tudi vse stvari, ki so jih sprva rešili iz gorečih poslopij in znosili na prosto.

Skupno je pogorelo 32 posestnikom z malimi izjemami vse imetje: poslopja, večina živine, vse

Obupana pogorelka

zaloge živeža, krme in vse orodje, obleka in mnogim tudi skromni prihranki, ki so jih spravljali za najhujše čase. Popolnoma je pogorelo 23 posestnikov, ki so bili najbolj trdni kmetje, a so danes popolni berači. Ostalih devet pogorelcev je rešilo vsaj nekaj premoženja. Skupaj je pogorelo 123 poslopij.

Najhujše pa je udarjen posestnik Jure Belanič-

Tarnajoče ženske in otroci begajo po pogorišču

no brizgalno. Dovoze ceste po razmočenih ilovnatih tleh so zelo ovirale hitri prihod gasilcev. A še hujše je bilo, da v Zaluki ni bilo razen par mlak dovolj vode. Gasilec ni preostajalo drugo, kakor da so spojili vse razpoložljive cevi ter nape-

Radman. V Ameriki si je prihranil nekaj denarja, s katerim si je hotel zgraditi mesto dosedanje lesene novo, zidano hišo. V soboto je bil v Metliki ter je dvignil pri tamošnji hranilnici 150.000 Din, namenjene za gradbene stroške. Opeko si je bil že nakupil in pripravil. Denar je spravil doma v skrinji. Ko je nastal požar, je zato najprej pograbil skrinjo in jo odnesel na prosto, misleč, da je tam na varnem. Na skrinjo je nametal še nekaj posteljnine in obleke. Ko je pozneje začel iskati svoje stvari, je moral na svojo največjo žalost ugotoviti, da mu je zgorela tudi skrinja z vso vsebino. Od vsega denarja je našel le še par zgoznelih koščkov.

76 letno, že napol slepo in gluho staro mater pri Krznaričevih, ki je ostala doma in čuvala dete v zibelki, je sosedov sin z lastno življensko nevarnostjo rešil iz hiše, ki je bila že vsa v plamenih. Komaj je spravil mater in dete iz hiše, se je goreča streha porušila.

Beda, ki je po tej strašni požarni katastrofi zavlada v Zaluki, je zares pretresljiva. Ljudje so čez noč postali berači v najhujšem pomenu te besede in ne vedo, kam bi položili glavo. Nimajo ne obleke, ne živila, ne strehe. Nad 200 otrok, žen in mož je brez krova. Pri tem je še najbolj usodepolno še dejstvo, da nihče vseh pogorelih posestnikov ni bil zavarovan, tako da niti skromne zavarovalnine ne bodo prejeli, s čimer bi si vsaj pomagali za prvo silo.

Pogled na severni del pogorišča

Major Martin Colarič †

Zarodna vest o smrti majorja Colariča, ki je preminul 11. t. m. jutraj v Ljubljani, je s tugo prevzela tisoče in tisoče pokojnikovih znancev in prijateljev širom vse Slovenije. Saj je bil Martin Colarič eden naših najpopularnejših častnikov, ki si je posebno kot predsednik Zveze slovenskih vojakov pridobil velik sloves in ugled posebno tudi med številnimi kmečkimi možmi in fanti, ki so prestali gorje svetovne vojne in v Martinu Colariču po osnovanju skupne organizacije spoznali svojega najzvestejšega tovariša.

Po rodu je bil pokojni iz ugledne dolenske družine, sin premožnega vinogradnika v Slinovcah pri Kostanjevici, kjer se je rodil 25. septembra 1871. Ko je odslužil enoletni vojaški rok v Zagrebu, je ostal kot aktivni častnik v vojaški službi in služil kot sanitetni oficir v Ljubljani, Bratislavi in Sarajevu in slednjič od leta 1906 zopet v Ljubljani kot poveljnik sanitetne čete. Postal je v narodnih krogih popularna osebnost, saj ga je odlikovala močna narodna zavednost in prijetna družabnost. V svetovni vojni je odšel kot sanitetni stotnik na gališko fronto, kasneje na soško fronto in slednjič v južne Tirole, kjer ga je zatekel prevrat. Poslednji armadni list je še objavil njegovo imenovanje za majorja. Po vrnitvi v Ljubljano je prevzel poveljstvo sanitetne čete ter obenem vršil funkcijo predsednika komisije za sprejem bivših a.-o. častnikov v jugoslovensko vojsko. Ko je bil l. 1923 vpokojen, je v neminljivem zvestem tovarštvu vseh slovenskih mož in fantov ustanovil Zvezo slovenskih vojakov iz svetovne vojne. Vsako leto je na Brezjah priredil veliko zborovanje, kjer so se učvrščala in obnavljala stara

prijateljstva. Od nekda je pokojnik stal tudi v narodnih in dobrodelnih organizacijah, posebno je bil vnet za Ciril Metodovo družbo in za Rdeči križ. Zadnjo nedeljo se je vršil njegov pogreb v Ljubljani, katerega se je udeležilo nebroj ljudstva in najvišjih civilnih in vojaških dostojanstvenikov. Zalni spreved je bil veličasten, kakor ga Ljubljana že dolgo ni videla.

General v pok. Viktor Skribe †

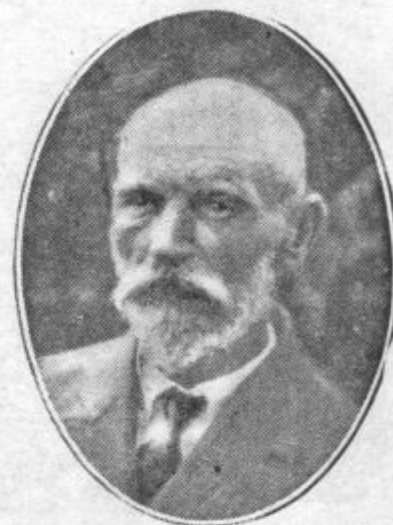
Početkom aprila so položili v Mariboru k večnemu počitku upokojenega podmaršala bivše avstro-ogrske vojske g. Viktorja Skribeja, ki je dosegel visoko starost 86 let.

Skribejevi izhajajo iz stare slovenske trgovske rodbine v Sv. Lovrencu na Pohorju. Iz te rodbine je izšlo mnogo zavednih narodnjakov. Viktor Skribe, rojen 23. aprila 1843 v Ljubljani, je obiskoval najprej trgovsko šolo, potem pa je ostal pri vojaki ter dosegel častniški čin pri 47. pp. L. 1902 je postal general in komandant 37. pehotne brigade v Piznu, v pokoj pa je stopil l. 1904. Za počitek na stara leta si je izbral Maribor, kjer je ob preobratu kot prvi med bivšimi starimi oficirji z velikim navdušenjem prisegel našemu vladarju in narodni vojski.

Bil je vedno zaveden narodnjak in moč kremenitega značaja, ki bo ostal vsem v častnem spominu.

France Toplak †

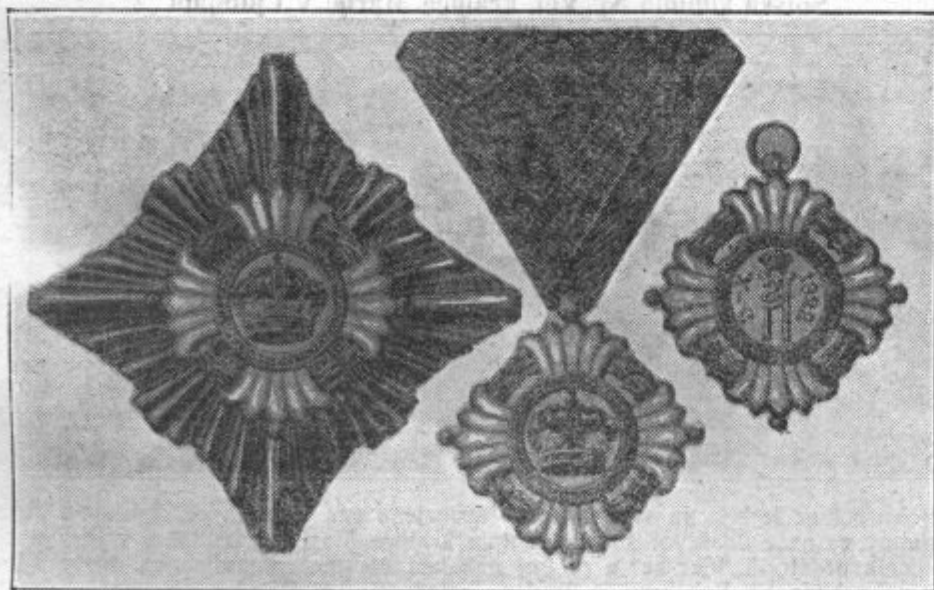

7. aprila je v Ptuj ugrabila smrt uglednega meščana in narodnega delavca g. Franca Toplaka, načelnika Ptujske posojilnice, hišnega posestnika itd. v dobi 73 let.

Pokojnik je bil v najboljši zvezi z narodnim probujanjem našega mesta. Rodom iz Most v Slovenskih goricah, kjer je zagledal luč sveta 17. septembra 1857, je študiral na ptujski gimnaziji, od koger je bil poklican k vojakom. Udeležil se je okupacije Bosne in Hercegovine ter je po zasedbi ostal v vojaški službi pri gradbeni stroki. V tej službi je prišel v Knin, kjer se je l. 1883. poročil s hčerko ugledne častniške rodbine Maličeve. Iz Dalmacije je prišel v službo vojaškega železniškega poveljstva na Nižje Avstrijsko in ko je doslužil svoja leta, je stopil v službo davkarje. Prvo davkarsko službo je nastopil g. 1890. v Šmarju. Od tod je bil l. 1893 premeščen v Ptuj.

V Ptuj je zastavil pokojnik vse svoje moči nacionalnemu delu. Neumorno je deloval na prosvetnem, z velikimi uspehi pa na gospodarskem polju, kjer je bil izkušen strokovnjak. Ko je še bil v službi pri davčnem uradu, so začeli naši vinogradniki obnavljati po trtni uši uničene vinograde. Po svoji službi je moral to obnovo nadzorovati in tako se je popolnoma uživel v razmere našega okoliša. Za ves okoliš je bil tudi vzoren sadjar in čebelar. Kot predsednik Narodne čitalnice v Ptuj je v najnevarnejši dobi medvojnega preganjanja vztrajal in požrtvovalno deloval in njegovemu zgledu je sledila tudi vsa njegova rodbina, ki je postala tako središče nacionalnega življa v Ptuj.

Novi red »Jugoslovenska krona«

Kralj je podpisal zakon, s katerim se ustanavlja v spomin na osvobodjenje in zedinjenje kraljevine Jugoslavije ter v priznanje dela za kralja in domovino ter za narodno in državno edinstvo novi red »Jugoslovenska krona«. Ta red se deli v pet vrst. Odlikovanci prvih treh vrst nosijo veliki križ (leva slika) na len-

ti in sicer v prvi vrsti na lenti z zvezdo na prsih, v drugi vrsti na ožji lenti in z manjšo zvezdo, v tretji vrsti visi red na lentici. V četrti in peti vrsti je red nekoliko manjši in visi na trikotnem traku (glej srednjo in desno sliko). V četrti vrsti je izdelano odlikovanje iz zlata, v peti pa iz srebra.

Novi belgijski kovani denar

Belgijska vlada je izdala nov belgijski kovani denar. Slika kaže novca, ki je iz niklja in ima vrednost pet frankov, imenuje se pa po novi belgijski enoti en »belga«.

Prikrojevalni tečaj za čevljarje v Krškem

Ljubljanski urad za pospeševanje obrti je priredil v Krškem prikrojevalni tečaj za čevljarje, ki je trajal od 7. januarja do 22. februarja t. l. Tečaj je vodil strokovni učitelj urada za pospeševanje obrti, g. Josip Steinmann iz Ljubljane. Tečaja so se udeležili čevljarji in pomočniki

Ob 70 letnici dr. Gustava Gregorina

Bivši voditelj tržaških Slovencev, dr. Gustav Gregorin, se je rodil v Sežani na Krasu 10. aprila 1860. Ljudsko šolo je obiskoval v Sežani in v Idriji, gimnazijo v Trstu, univer-

so na Dunaju. Kot absolviran pravnik je najprej prakticiral na sodnijski v Trstu, potem je bil koncipijent v znani Ostertagovi pisarni v Sežani, kjer je tudi dr. Gregorin leta 1890. otvoril svojo odvetniško pisarno. Že leta 1891 je preselil svojo pisarno v Trst, kjer se je ustanovil kot prvi slovenski odvetnik. Kot tak se je boril za narodne pravice Slovencev na sodnijski. Kmalu je začel tudi boj za slovenske šole, ki ga je vodil celih 25 let in dosegel tudi izredno lepe uspehe. V znak hvaležnosti za to veliko šolsko akcijo so mu tržaški Slovenci poklonili lepo zlato uro z graviranim napisom: »Tržaški Slovani — prvoboritelju za slovenske šole v Trstu!«

Kmalu je postal dr. Gregorin središče slovenskega gibanja v Trstu in organizator tržaških Slovencev. Bil je več let starosta tržaškega Sokola, kasneje tudi župni starosta. Prav posebno skrb je posvetil dr. Gregorin organizaciji slovenskega časopisja. Ustanovil je tiskarno »Edinost« z glavnim namenom, da vzdržuje list »Edinost«. Mnogo let je dr. Gregorin iz svojih zasebnih sredstev podpiral in vzdrževal list, ki je tedaj izhajal v okroglo 1000 izvodih, a je stopnjevala tako lepo napredoval, da je začetkom vojne štel preko 8000 naročnikov.

Posebno pažnjo je posvečal dr. Gregorin gospodarski organizaciji. Sodeloval je najmarljiveje pri ustanovitvi »Tržaške posojilnice in hranilnice« in bil dolga leta njen po-

žrtvovalni voditelj. Njegova glavna zasluga je, da je Tržaška posojilnica zgradila znani krasni tržaški Narodni dom, v katerem se je od leta 1905, ko je bil dograjen, osredotočilo vse dejanje in nehanje tržaških Slovencev do po prevrata, ko je ta trdnjava tržaških Slovencev zgorela. Pri tem požaru je dr. Gregorin, ki je stanoval v Narodnem domu, zgubil vse svoje premoženje, pohištvo, obleko in nad 2000 knjig broječo knjižnico. Dr. Gregorin je bil tudi ustanovitelj »Jadranske banke« v Trstu, ki jo je najvestneje vodil kot njen podpredsednik. Ustanovil je tudi »Ruski kružok«, nadalje »Dijaško podporno društvo«, bil je predsednik kuratorja slov. trgovske šole v Trstu itd.

Kot politik se je udeleževal v političnem društvu »Edinost« kot dolgoletni odbornik, bil je tudi več let član mestnega sveta in deželnega zbora tržaškega, kasneje član goriškega deželnega zbora in od 1911 državni poslanec v dunajskem parlamentu.

Kmalu po izbruhu vojne z Italijo (l. 1915) se je dr. Gregorin po sklepu Narodnega odbora preselil v inozemstvo in postal eden najodličnejših članov »Jugoslovenskega odbora« in v njem vršil propagando za ujedinjenje avstrijskih Jugoslovenov z predvojno Srbijo. Po sklepu miru se je vrnil v domovino in se nastanil v Ljubljani, kjer ni vršil več odvetniškega poklica in se odrekel tudi po-

polnoma vsakemu političnemu udeleževanju. Živi v zatišju in se bavi z gospodarskimi vprašanji, o katerih piše v raznih gospodarskih listih. Od julija 1926. l. dalje je tudi predsednik jugoslovenske delegacije v komisiji za razdelitev arhivov v Italiji. Nj. Vel. kralj ga je odlikoval v priznanje njegovega nacionalnega dela z redom Sv. Save III. reda, a bivša Narodna skupščina mu je za njegovo dolgoletno neumorno narodno delovanje priznala skromno državno penzijo. O njegovi obširni izobrazbi priča, da obvlada poleg slovenščine in srbohrvaščine še angleški, francoski, nemški, italijanski in ruski jezik.

Prošli teden je dr. Gregorin po svojem bogatem trudu, uspehov in razočaranj polnem življenju praznoval čil in zdrav ter izredno svežega duha svojo sedemdesetletnico čisto tiho in skromno, kakor je bil vse svoje neumorno življenje tudi skromen.

Cenetu Brišniku k 70 letnici

Ceneta, 70 letnega možakarja, ki je še vedno zdrav in mladeniško čil, poznajo daleč naokrog v Savinjski dolini, dasi je skromno teklo njegovo dobrodelno življenje.

Rodil se je 5. aprila 1860 v Braslovčah. Izučil se je ključavničarstva. Bil je vester in priden pomočnik in pozneje samostojni obrtnik. Zaslužil in od ust si je pritrgal toliko, da si je ustanovil lepo posestvo — vzorno kmetijo, kjer ima sedaj tudi gostilno. Bil je dolga leta župan občine Braslovče, načelnik gasilnega društva, posebno dobro pa je znan mladini, ker je bil kot »šolski oče« njen velik dobrotnik. Še danes se udeležuje v načelstvu hranilnice in posojilnice, v občinskem svetu in šolskem odboru.

Šolska kuhinja Nj. Vel. kraljice Marije v Ljubljani

Prošli petek opoldne je bila na svečan način otvorjena ena lepih in res koristnih dobrodelnih ustanov za naše dijaštvo: šolska kuhinja kraljice Marije v Ljubljani v Prečni ulici v prenovljenih prostorih, kjer se je poprej nahajala Mestna zastavljalnica. Novo šolsko kuhinjo je na pobudo Nj. Vel. kraljice Marije ustanovilo Telovadno kulturno društvo »Atena« v Ljubljani. Otvoritev kuhinje so podprli razni faktorji, tako mestna občina ljubljanska, ki je dala prostore na razpolago, državni kuhinjski zavod, ki je prispeval k notranji opremlitvi in razne tvrdke, ki so naklonile ustanovi potrebne gospodinske predmete. Kuhinja oddaja dnevno lahko 120 obedov. Trenotno poseja kuhinjo 50 srednješolskih dijakov in dijakinj, ki se prehranjujejo brezplačno, za polovično ali polno ceno. Prostori so lično opremljeni, svetli in prijazni, posebno prostorna je obednica (glej našo sliko!). Nadzorstvo med kosilom je v rokah zaščitne sestre, kuhinja sama pod večšim vodstvom in zdravniškim nadzorstvom.

Starši v šoli

da sodeujejo starši in šola. Kajti sicer se lahko zgodi, da starši pokvarijo, kar je šola dosegla ali narobe. V zadnjem času so razne napredne šole uvedle sestanke učiteljstva s starši, da se pomenijo radi skladne vzgoje otrok. V Parizu pa so — kakor kaže slika, povabili starše kar v šolo, da jih naučijo pravilno vzgajati svoje otroke.

Pouk v svinjereji

Vsled mirovne pogodbe z zavezniki, mora Nemčija postopoma skrbeti na najmanjšo mero svojo vojno mornarico. Tudi drugi narodi krčijo število svojih vojnih ladij, ki je bilo v svetovni vojni prekomerno naraslo. Vsled tega postaja mnogo mornarjev brezposelnih. Angleška vlada skrbi za odpuščene mornarje na razne načine. Mnogo jih izobražujejo — kakor kaže slika — v prašičereji na velikih gospodarstvih.

Pasijonske igre v Oberammergau-u

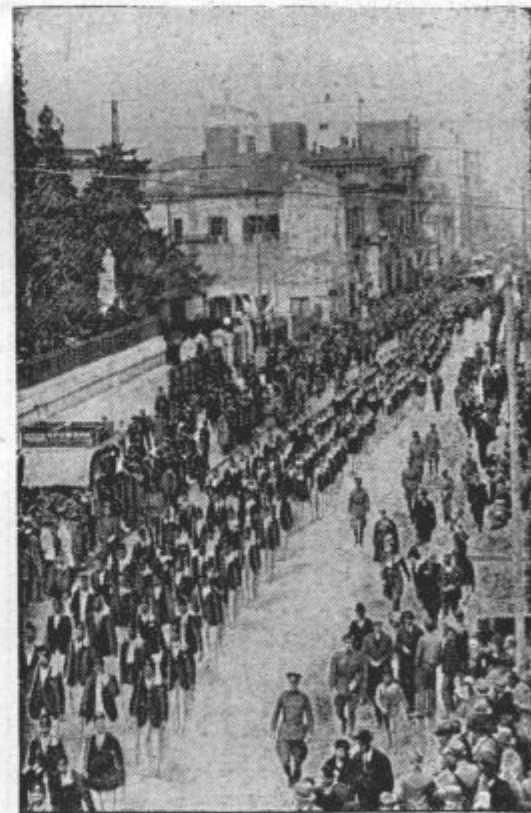
Kraj Oberammergau na Nemškem je postal znamenit, ker tam od pamtiveka igrajo v velikem stilu pasijonske igre, h katerim

prihajajo gledalci v trumah iz raznih krajev. Te pasijonske igre pospešujejo tujski promet in prinašajo kraju mnogo zaslužka vsled ve-

likega navala tujcev. Posamezni domačini so se specializirali že za posamezne vloge in si že čez vse leto puščajo rasti primerno svoji vlogi lase in brade. Vsako leto volijo domačini, ki sami oskrbujejo vse potrebne vloge, med seboj najprimernejše igralce za vse potrebne vloge. Zgradili so v to svrhu tudi veliko igralsko dvorano za te igre, ki jo bodo letos 27. aprila svečano otvorili.

Na sliki vidimo letošnje igralce glavnih vlog in sicer od leve na desno: sv. Peter, Marija Magdalena, Kristus, Judež, Marija in Janez. Stojijo v odmoru med skupno vajo pred hišo Antona Langa, ki igra Kristusa.

Pohod 1160 ženinov

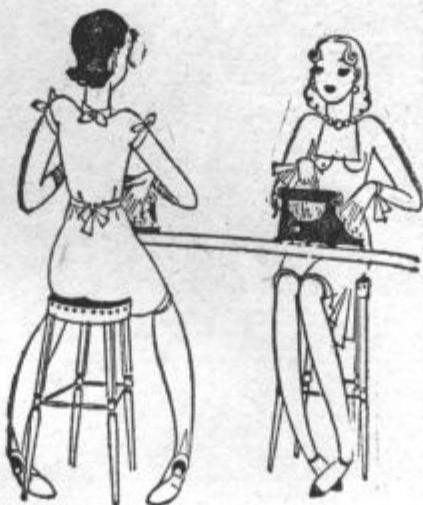

V Severni Ameriki živi mnogo grških izseljencev. Med njimi je mnogo samcev, ki so si s svojo pridnostjo pridobili že nekaj premoženja ali pa stalne dohodke. Zato bi se radi oženili s svojimi rojakinjami. Preko tisoč takih grških zakonov željnih mladeničev je v grških listih razpisalo, da iščejo nevest in da se pripeljejo sami ponje. Nedavno je res poseben parnik pripeljal v Pirej, v pristanišče glavnega mesta Grške, Atene, nič manj nego 1160 mladih Grkov, ki si bodo poiskali žene med grškimi dekletimi in vdovami. Slika kaže spreved došlih ženinov po atenskih ulicah v stolno cerkev. Parnik odhaja v Ameriko čez dva tedna in v tem času mora biti gotov s ženitvijo, kdor se noče vrniti domov zopet kot žalosten samec.

Švedska kraljica Viktorija

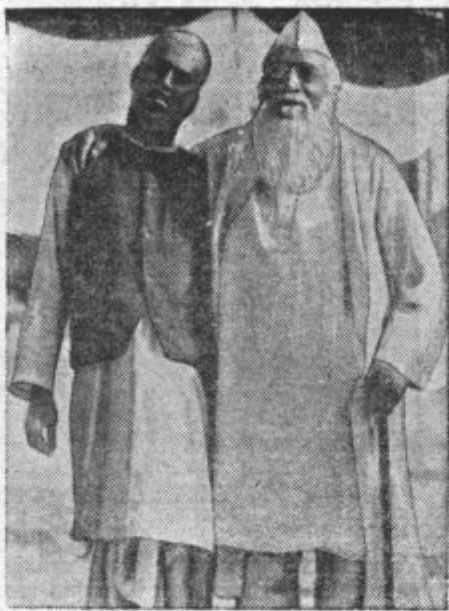
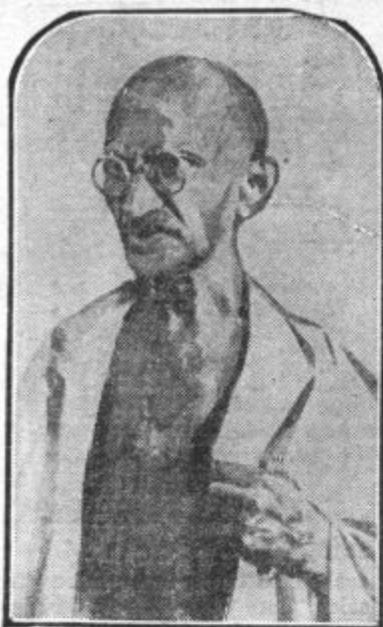

je radi bolehnosti živel že delj časa v Italiji in je sedaj po dolgi bolezni v Rimu umrla. Truplo prepeljejo na Švedsko, da ga polože v rodbinsko grobnico.

NAJBOLJŠE SREDSTVO.

»Kaj moram delati, da dobim lepe roke?«
»Nič!«

Revolucionarno gibanje 300-milijonskega Indijskega naroda za svojo neodvisnost in njegov vodja Mahatma Gandhi

V Indiji se bori 300 milijonov modernih sužnjev že dolgo vrsto let za svojo neodvisnost. Na čelo te ogromne množice po svobodi hrepenečih Indov je postavila usoda moža, v katerem mnogi že sedaj vidijo drugega Mesijo. Samo ljudstvo v Indiji mu pravi Mahatma, kar pomeni »Veliki duh«. Mirne zamišljene oči, nizka, šibka postava, koščen obraz z velikimi, vstran štrlečimi ušesi, to je vodja 300 milijonskega naroda v Indiji. Mahatma Gandhi nosi raševinasto obleko z belo čepico, in hodi bos. Je samo riž in sadje, spi malo in še to na tleh, dela pa brez prestanka. Zdi se, da njegovo telo teže sploh nima. Star je zdaj 61 let.

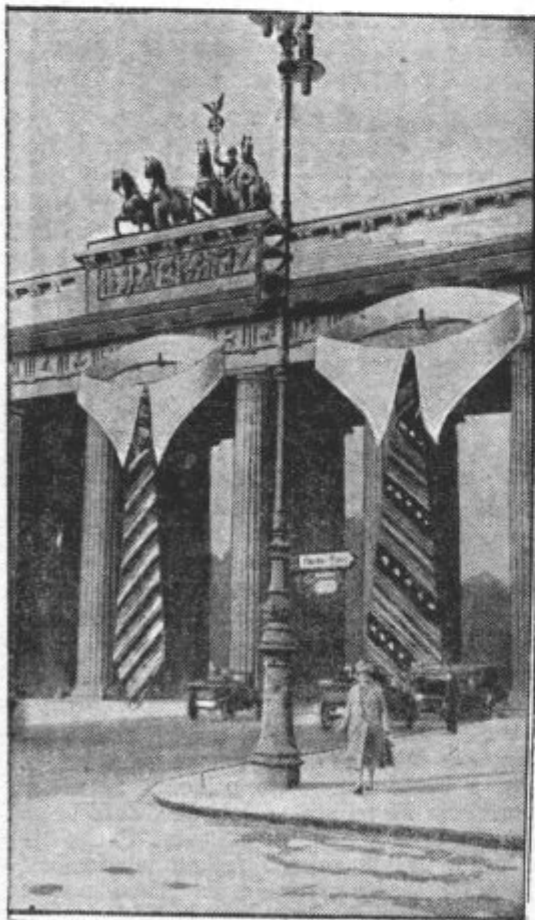
Mirni bojkot vsega angleškega — šol, sodnih dvoran, manufakturnega blaga, soli itd. — to je Gandhijev program. Indija naj se potegne vase in gre Angliji s poti. Za svoje revolucionarno delovanje je bil Gandhi že v ječi. Ko je prišel iz ječe, je bil vsled boleznih strahovito izčrpan. Od tistega časa, od leta 1924., se je marsikaj spremenilo. Program bojkota se je umaknil programu nepokorščine, ki se kaže v kršitvi zakona. Pokret v Indiji je postal tako revolucionaren.

Mahatma Gandhi je v spremstvu velikega števila svojih pristašev prispel končno po mnogih napornih dneh iz svojega samostanskega

sedeža v Ahmedabadu k morju v bombayskem zalivu. In ko je dosegel morje, so videle solarne v Dandi začetek najčudovitejše revolucije v zgodovini. Po dolgih molitvah je odšel Mahatma Gandhi k morju, da prične s svečanim obredom pridobivanja soli iz morske vode, soli, ki je v Indiji državni monopol, katere pridobivanje in prodajanje pomeni torej kršitev zakona, odpor proti angleški vladi. Če bi začeli vsi Indijci odklanjati monopolno sol in nehali plačevati državne davke, če bi nehali izpolnjevati odredbe angleške vlade, bi bil to uspeh Gandhijeve revolucije, ki bi najboljše dokazala, da je Indija zrela za popolno neodvisnost. Toda zaenkrat še ni nobenih znakov, da je to splošen pokret v Indiji... Treba še počakati, da vidimo, kako se bo to započeto revolucionarno gibanje končalo.

Naše slike nam kažejo najprej indijskega vodjo Mahatma Gandhija, na drugi sliki je Gandhijev naslednik Abas Tijabdzhi, bivši sodnik v mestu Barodi, ki ga je Gandhi imenoval za svojega naslednika v vodstvu nacionalnega protiangleškega gibanja za primer, da bi Angleži zaprli dosedanjega voditelja. Tretja slika nam kaže pohod do morja, kjer so začeli pridobivati morskno sol. Angleške oblasti zaenkrat še mirno gledajo to oškodovanje solnega monopola.

Aprilska šala

Potegavščine za 1. april, ki so v prejšnji dobi bile zelo običajne, so jele v zadnjem resnem času popuščati, ker je ljudem ob vsakdanji skrbi za dragi ljubi kruhek zmanjkalo humorja. Vendar prinašajo časopisi za ta dan še vedno kako šalo, katerim lahko verni ljudje radi nasedajo. Tako so prinesli nekateri berlinski listi vest, da »je radi mi-

lijskega primanjkljaja mesto Berlin primorano, da si poišče nove vire dohodkov. Vzlic ostrim protestom odličnih organizacij in časopisja da so bila brandenburška vrata — to je znamenita zgodovinska zgradba, nekakšna triumfalna vrata nekdanjim vojaškim zmagovalcem — dana v zakup državni zvezi izdelovalcev ovratnikov in kravat, ki so porabili spominsko zgradbo — kakor slika ka-

že — v reklamne svrhe. Na drugi fronti da je napis: »Nemci, kupujte nemške ovratnike in nemške kravate!«

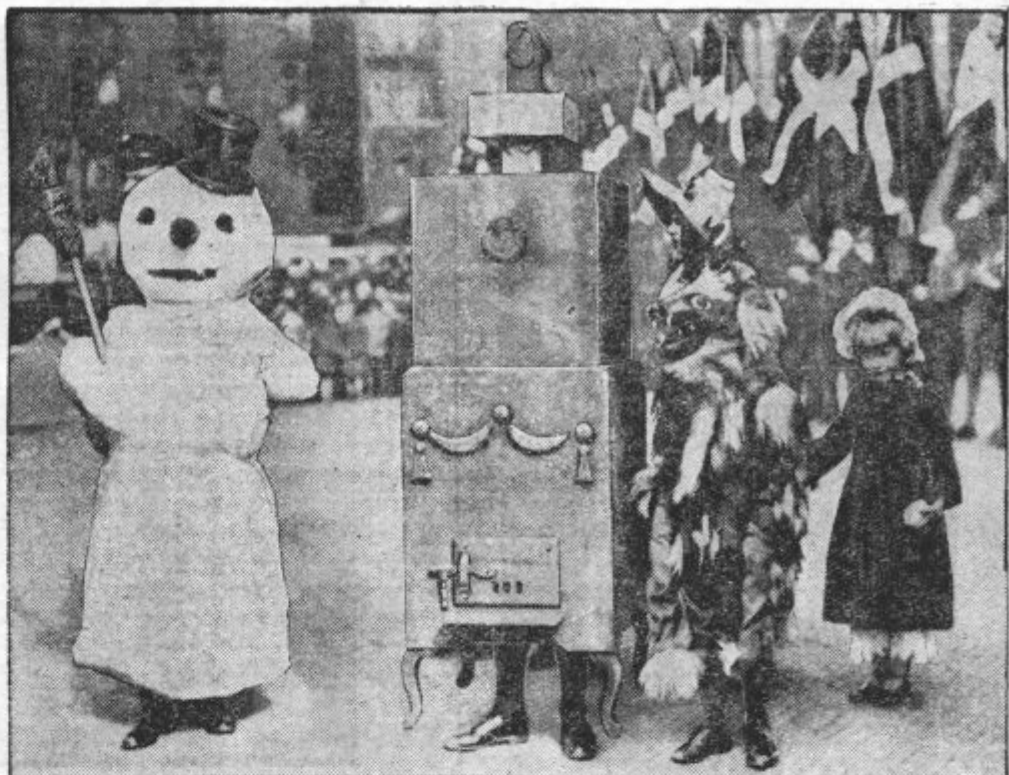
Po cele gručice ljudi so romale prvega aprila ves dan k zgodovinskim brandenburškim vratom, da bi videli to brezbožno skrunjenje zgodovinskega spomenika. Odšli so seveda z dolgim nosom in s skromno tolažbo, »saj so drugi tudi nasedli.«

Pogreb vojnih žrtev po 12 letih

Mesec dni pred koncem svetovne vojne je v doverskem pristanišču nastal na manjši ladji požar. Eksplozije so ogražale druge ladje, zato je angleško mornariško poveljstvo ukazalo torpedirati ladjo. Večja nesreča je bila

s tem sicer zabranjena, vendar pa je na popljeni ladji izgubilo življenje 67 mornarjev. Nedavno so ladjo dvignili in v nje notranjosti našli okostja nesrečnikov. Slika nam kaže pokop zemskih ostankov žrtvovanih vojakov.

Ob 125-letnici rojstva pisatelja Andersena

Pred 125 leti, 2. aprila 1805., je bil rojen v Odense-u na Danskem pisatelj Ivan Kristjan Andersen, ki je znan po svojih čudovitih pravljicah po vsem svetu. Bil je sin siromašnega čevljarja, a že zgodaj so se zanimali za inteligentnega dečka ugledni možje in ga poslali v latinske šole.

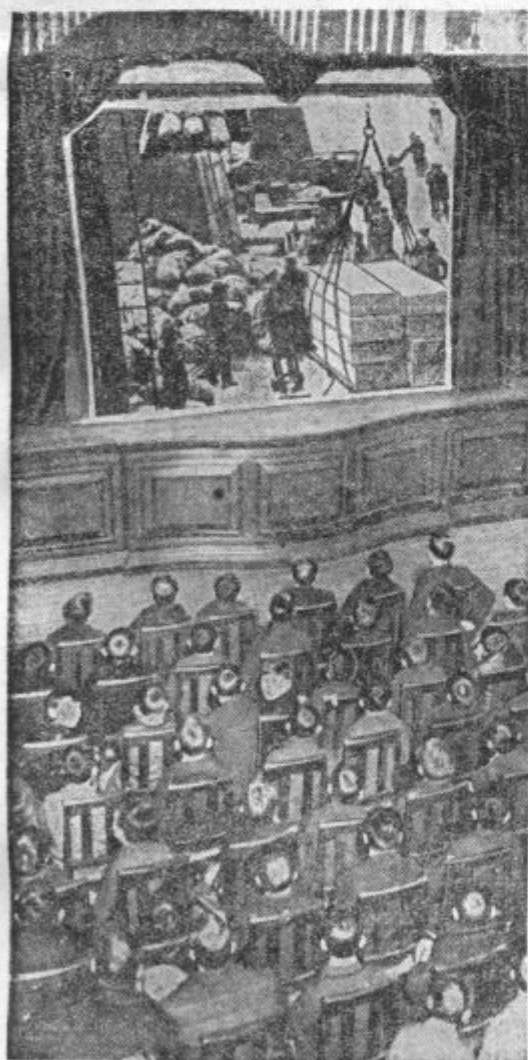
Andersen je mnogo potoval. Napisal je svoje popotne vtise po Italiji, Grški, Španski in Švedski. Pesnil je ter pisal tudi drame in romane. Najbolj znan pa je po svojih duhovitih pravljicah za male in velike, ki so danes prevedene že v vse kulturne jezike. Nekaj naj-

lepših in najzanimivejših pripovedk imamo tudi mi v prevodu Fr. Erjavca, Utve in drugih. Mnogo jih je izšlo v slovenskem prevodu tudi raztresenih po naših mladinskih in drugih listih.

125. Andersenov rojstni dan so v danski prestolnici Kopenhagen-u proslavili z ogromnim sprevedom otrok, ki so predstavljali najbolj izrazite figure iz njegovih pravljic.

Prva slika nam kaže Andersena v svojem domu, druga pa nekaj figur iz njegovih pravljic o priliki slavnostnega spreveda otrok v Kopenhagen-u.

Film v službi prosvete

sveto in se bo gotovo v tem oziru še bolj spopolnil. Film ne bo služil več samo zabavi in ščegetanju živcev, nego se bo bolj in bolj postavil v službo prosvete in pouka. Imamo že mnogo lepih in krasnih filmskih posnet-

kov, ki nazorno prikazujejo poučne prizore iz raznih znanstev in veščin. V zadnjem času vporabljajo film za pouk v šolah. Na naši sliki vidimo, kako dobivajo dijaki v šoli s pomočjo filma pouk v trgovini in pomorstvu.

Slika ameriške brezposelnosti

V vseh državah je po vojni zelo pereče vprašanje brezposelnosti. V večini evropskih držav je tako urejeno, da je poskrbljeno za začasne brezposelne z državnimi podporami, ki jih redno prejemajo brezposelni, dokler ne dobijo primernega zasluga. Ker je med brezposelnimi tudi mnogo delamržnežev, ki se jim ne ljubi poprijeti za kako delo, izkoriščajo seveda tako podporo. Za državne blagajne pomenijo seveda te podpore radi velikega števila brezposelnih ogromno breme, tako da postaja vprašanje brezposelnih

in njihovo podpiranje, n. pr. na Angleškem, v Nemčiji in v Avstriji celo usodepolno za državne vlade. V Ameriki se vlada ne briga za brezposelne in tudi ne daje nikakih podpor, zato so brezposelni navezani vsak nase, da dobi kakršnikoli zaslužek, da se preživi. Ker pa vlada v vseh večjih ameriških industrijskih krajih Zedinjenih držav velika brezposelnost, poseda na tisoče delavoljnih — kakor slika kaže — po cele dneve pred bormami dela in pred posredovalnicami, da se ponudi prilika za najmanjši zaslužek.

Kino, ki je s svojimi strahovitimi historijami, kakor jih je prinašal v prejšnjem času, povzročil mnogo zla, ker je zapeljal neprevidno mladino v posnemanje raznih prikazanih pustolovščin, se je v zadnjem času zelo dvignil in postavil na čisto umetniško stališče. Posebna velika pridobitev pa znači film za pro-

Grške jubilejne znamke

Grčija je slavila nedavno stoletnico svojega osvobođenja. O tej priliki je izdala jubilejne znamke, na katerih so slike grških junakov iz dobe osvobođenja. Zgoraj levo: grof Kapodistrias, desno: admiral Miaulis, spodaj desno: pesnik Ferraios, levo: patriot Korais.

Japonsko zahvalno odposlanstvo

Pred nekaj leti je bil na Japonskem strahovit potres, ki je napravil ogromno škodo. Usmiljena srca skoro v vseh državah so prispevala, da omilijo povzročeno škodo. S temi prispevki in z pomočjo japonske vlade so bili opustošeni in poškodovani kraji medtem

zopet vzpostavljeni in popravljeni. Iz Tokia je zato sedaj na potu v Evropo odposlanstvo japonskega ženstva, da se zahvali raznim državam za pomoč o priliki tega potresa, ki je posebno težko prizadel japonsko prestolico.

Nova afganska vlada

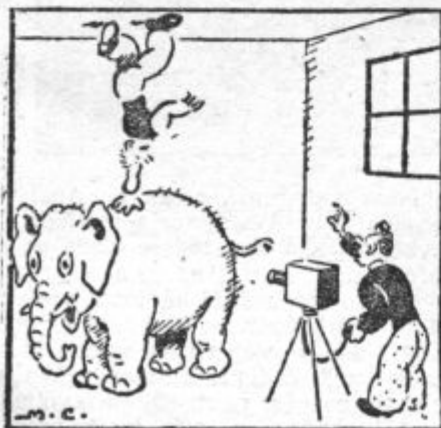
V Afganistanu je prejšnji kralj Amanulah hotel uvesti pretemeljito reforme, katerim so se državljani, navajeni na orijentalne običaje, uprli, tako da je iz-

bruhnila proti kralju revolucija in je moral kralj Amanulah, ki se je bil baš poročil s Parižanko, iskati svojo rešitev v begu. V revolucionarnem gibanju je sledilo več kandidatov na afganskem kraljevem prestolu. Zadnji novi kralj je Nadir Kan, ki je sedaj sestavil vlado zmernega napredka. Člani vlade na sliki so deloma v uniformah, deloma v meščanskem kroju, vsi pa imajo fese na glavi kot znak odpora, ki naj ovira prehitre reforme bivšega kralja Amanulaha.

Kip papeža Pija XI.

Papež Pij XI., prejšnji kardinal Ahil Ratti, je rojen v lombardskem mestu Desio. Njegovi ožji sorojaki mu hočejo postaviti sedaj v rojstnem mestu spomenik z njegovim kipom v nadnaravni velikosti. To bo prvi spomenik, ki ga bodo postavili papežu še za živvega. Slika kaže kiparja pri delu.

BAHAVI GOSPOD SILNOJAK.

Kako se je dal gospod Silnojak slikati in kako je kazal sliko prijateljem.